

NOTAT

Vejledning om vurdering af betydelig stigning i kreditrisiko og kreditforringelse

Denne vejledning vedrører bilag 10 til bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. (regnskabsbekendtgørelsen), ~~som bilaget er indsat ved § 1, nr. 26, i bekendtgørelse nr. 1043 af 5. september 2017 om ændring af bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl., der træder i kraft med virkning for regnskabsperioder, der begynder 1. januar 2018.~~

Vejledningen erstatter vejledning nr. ~~9846 af 5. september 10161 af 28. november~~ 2017 om vurdering af betydelig stigning i kreditrisiko og kreditforringelse. ~~Vejledning nr. 10933 af 28. oktober 2015 om individuelle nedskrivninger og hensættelser vedrører bilag 10 som gældende indtil 31. december 2017, hvorefter den vejledning ikke længere er relevant.~~

Virksomheder omfattet af ~~bekendtgørelsen~~regnskabsbekendtgørelsen skal i medfør af § ~~5453~~, stk. 2 og 3, og § ~~5254~~, stk. 3, i regnskabsbekendtgørelsen foretage nedskrivning af forventede tab på finansielle aktiver. Virksomhederne skal i den forbindelse vurdere, om der er sket en betydelig stigning i kreditrisikoen forbundet med det finansielle aktiv, og om det finansielle aktiv er kreditforringet. Den vurdering, som virksomhederne skal foretage, er nærmere reguleret i bilag 10 til regnskabsbekendtgørelsen.

Vejledningens struktur følger strukturen i bilag 10. Punkterne i vejledningen svarer således til de forskellige punkter i bilag 10.

Når der i denne vejledning er anført formuleringen "skal", indebærer det, at virksomhederne skal gøre som beskrevet, fordi det følger af reguleringen. Når der er anført "bør" eller tilsvarende, indebærer det, at virksomhederne kan vælge andre former for tiltag eller vurdere, at der ikke er behov for tiltag. Vejledningen er således ikke udtømmende. Det betyder, at en virksomhed kan handle indenfor lovgivningen, selvom det er udenfor rammerne af vejledningen. I disse tilfælde vil Finanstilsynet bede virksomheden om at forklare, hvordan den holder sig inden for grænserne i lovgivningen.

~~Det er i sagens natur ikke muligt at medtage praktiske erfaringer med § 51, stk. 2 og 3, og § 52, stk. 3, i regnskabsbekendtgørelsen, da vejledningen udstødes samtidig med, at disse bestemmelser træder i kraft. Finanstilsynet forventer derfor at opdatere vejledningen i takt med erfaringer ved undersøgelser m.m. af virksomhederne. Finanstilsynet forventer tillige at opdatere vejledningen vedrørende afgrænsningen af betydelig stigning i kreditrisiko, når der er dannet en mere klar og udvikling i international praksis~~

~~på området, som kan betinge justeringer af PD-kriterierne i bilag 10 til regnskabsbekendtgørelsen~~, herunder i forhold til praksis i lande med væsentlig betydning for danske virksomheders aktiviteter. Vejledningen vedrører kun en del af punkterne i bilag 10.

Bilag 10, punkt 3

~~Det fremgår af~~ bilag 10, punkt 3, fremgår det bl.a., at ~~"V~~urderingen af udviklingen i kreditrisikoen skal foretages uden hensyntagen til størrelsen af et forventet tab på det finansielle aktiv."

Det er således alene ændringer i risikoen for, at kunden misligholder sine betalingsforpligtelser, der skal indgå ved vurdering af, om kreditrisikoen er steget betydeligt, og ikke ændringer i et forventet tab f.eks. som følge af ændringer i værdien af stillede sikkerheder.

~~Bilag 10, punkt~~Punkt 3, ~~litra~~ a-h, indeholder eksempler på information, som ~~det~~ kan og typisk vil være relevant for virksomheden at inddrage ved vurdering af udviklingen i kreditrisikoen. Virksomheden bør herudover være opmærksom på ~~at vurdere~~, om anden information tillige kan være relevant at inddrage i vurderingen. Det gælder særligt i forhold til viden om eller forventninger til fremtidige forhold i det finansielle aktivs forventede løbetid med potentiel betydning for kundens økonomiske situation.

Anden information kan f.eks. være ny viden om mangler i erhvervskunders håndtering af miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold (ESG). Kunder med god håndtering af ESG kan selvfølgelig også have en negativ udvikling i kreditrisikoen og dermed være omfattet af information nævnt i punkt 3, a-h.

Bilag 10, punkt 4

Det fremgår af bilag 10, punkt 4, at "Ved vurdering af ændringen i kreditrisikoen siden første indregning skal virksomheden korrigere for effekten af en kortere restløbetid."

Kreditrisikoen vil typisk alt andet lige være lavere, jo kortere restløbetiden er på det finansielle aktiv. Har virksomheden f.eks. ydet et 5-årigt finansielt aktiv, og kreditrisikoen ved 2 års restløbetid umiddelbart viser en uændret kreditrisiko, kan der reelt være tale om en betydelig stigning i kreditrisikoen, ~~idet~~da risikoen ved 2 års restløbetid typisk må formodes at være lavere end ved første indregning med 5 års restløbetid. Virksomheden skal som anført i ~~bilag 10~~, punkt 4, tage højde herfor ~~det~~ ved vurdering af, om kreditrisikoen må anses for at være steget betydeligt.

Bilag 10, punkt 5

Det fremgår af bilag 10, punkt 5, at virksomheder med tilladelse til at anvende IRB-metoden til kapitaldækningsformål kan tage udgangspunkt i IRB-modellerne for estimering af sandsynligheden for misligholdelse (PD) efter tilpasninger og relevante supplerende vurderinger med henblik på, at modellerne foruden historiske erfaringer afspejler aktuelle forhold og forventninger på balancedagen.

Relevante tilpasninger omfatter f.eks. en udvidelse af modellernes tidshorisont til at dække længere løbetider end de 12 måneder til kapitaldækningsformål. Virksomheden bør ved udvidelsen af tidshorisonten for PD tage udgangspunkt i sine data for kunders misligholdelse og dermed erfaringer for kundernes typiske misligholdelsesprofiler i de finansielle aktivers løbetid.

~~Endvidere~~Desuden omfatter det tilpasninger af modellernes konjunktoregenskaber, så de til nedskrivningsformål ~~overvejende~~ har karakter af "Point-in-time", så de reagerer på aktuelle ændringer i kundens forhold.

Det er også væsentligt, at modellerne bliver tilpasset, så de inddrager aktuelle fremadskuende informationer med betydning for kundens forhold, så de reagerer på ændringer i forventninger til kundens fremtidige forhold.

Bilag 10, punkt 6

Det fremgår af bilag 10, punkt 6, at virksomheden kan anvende mere enkle metoder end IRB-metoden til vurdering af udviklingen i kreditrisikoen.

Mere enkle metoder kan udgøre andre beregningsmodeller for PD eller metoder, hvor risikoen for kundens misligholdelse ikke er baseret på en beregnet PD. Virksomheder, der anvender andre beregningsmodeller for PD, kan ikke basere vurderingen af udviklingen i kreditrisikoen på mere enkle metoder som anført i punkt 9. Uanset ~~metodevalget~~den anvendte metode skal virksomheden være opmærksom på kravene til validering af metoden, jf. § ~~5052~~, stk. 5.

~~Endvidere~~Desuden fremgår det af punkt 6, at mere enkle metoder skal inddrage virksomhedens erfaringer med kundernes misligholdelse forbundet med tilsvarende finansielle aktiver samt afspejle aktuelle forhold og forventninger på balancedagen.

Det er således uanset metodevalg et krav, at virksomheden sikrer sig, at viden om kundens aktuelle forhold og forventninger til den fremtidige udvikling indgår i vurderingen ~~–~~og påvirker stadielplaceringen.

Bilag 10, punkt 7

Det fremgår af bilag 10, punkt 7, at "Som udgangspunkt er kreditrisikoen steget betydeligt, inden betalingsrestance eller andre debitorspecifikke kredithændelser er konstateret. I tilfælde, hvor virksomheden på baggrund af informationen ikke rettidigt kan konstatere, om kreditrisikoen er steget betydeligt for det enkelte finansielle aktiv, jf. punkt 3, kan det være påkrævet at foretage en supplerende vurdering af udviklingen i kreditrisiko baseret på information, som kan indikere ændringer i kreditrisikoen for en portefølje af finansielle aktiver med tilsvarende karakteristika."

Virksomheden bør være opmærksom på, at overgangen fra stadie 1 til stadie 2 typisk vil skulle finde sted væsentligt før, at kunden måtte udvise tegn på økonomiske vanskeligheder eller manglende overholdelse af sine forpligtelser. Virksomheden bør tage højde ~~herfor~~for det ved fastsættelse af procedurer og kriterier for at vurdere, om kreditrisikoen er steget betydeligt.

Virksomheden bør også tage højde for, om dens metoder kan overvurdere kreditrisikoen ved første indregning og dermed undervurdere stigninger i kreditrisikoen siden første indregning. Det kan ske, hvis virksomheden har en forsigtig tilgang ved opgørelse af kreditrisikoen ved første indregning af finansielle aktiver til nye kunder, hvor virksomheden f.eks. anvender ansøgningscore eller en standard indplacering i en rating-klassifikation.

Virksomheden bør således være opmærksom på eventuelle mangler i dens vurdering af stigninger i kreditrisikoen, så virksomheden overvurderer omfanget af kunder og finansielle aktiver i stadie 1 og dermed undervurderer nedskrivningsbehovet. Virksomheden kan bl.a. supplere opgørelsen af det forventede tab med kvalificerede skøn som anført i punkt 53. Det kan også være tilfældet, hvis der er usikkerhed forbundet med gennemførte supplerende portefølgebaserede vurderinger f.eks. på grund af fravær af relevant information eller fravær af porteføljer med tilsvarende karakteristika.

Bilag 10, punkt 8

I bilag 10, punkt 8, er der anført kriterier for, hvornår en virksomhed, som anvender IRB-modeller eller andre beregningsmodeller for PD, som minimum skal betragte kreditrisikoen som værende steget betydeligt.

Virksomheden bør tage stilling til, om det henset til virksomhedens beregningsmodeller for PD kan være relevant at anvende supplerende kriterier eller procedurer med henblik på at tilgodese en tilstrækkelig tidlig identificering af, om kreditrisikoen må anses for at være steget betydeligt, jf. punkt 7.

Andre beregningsmodeller for PD omfatter metoder, hvor virksomheden på baggrund af et datagrundlag beregner PD-værdier, som benyttes til at vurdere, om der er sket en betydelig stigning i kreditrisikoen.

Supplerende kriterier kan f.eks. være lavere grænseværdier end i punkt 8 for bestemte dele af virksomhedens PD-skala. Det kan tillige være procedurer, som sikrer, at der tages højde for information, der kan tilsiige, at den beregnede PD på balancedagen burde være steget for en kunde eller en gruppe af kunder med sammenlignelige karakteristika. Fravær af en stigning i den beregnede PD på balancedagen kan f.eks. skyldes beregningsmodellens karakteristika, eller at den pågældende information ikke indgår i modellen.

Andre beregningsmodeller for PD omfatter metoder, hvor virksomheden på baggrund af et datagrundlag beregner PD-værdier, som benyttes til at vurdere, om der er sket betydelig stigning i kreditrisikoen. Grænserne i punkt 8, a, er således minimumskriterier, som ikke i alle tilfælde sikrer en tilstrækkelig tidlig identificering af en betydelig stigning i kreditrisikoen.

Virksomheden bør f.eks. være opmærksom på, om kreditrisikoen er steget betydeligt i tilfælde under punkt 8, a, hvor 12-måneders PD er steget mere end 100 pct., uden at PD for den forventede restløbetid er steget 100 pct., eller 12-måneders PD er steget 0,5 procentpoint.

Virksomheden bør også være opmærksom på, om kreditrisikoen er steget betydeligt i tilfælde under punkt 8, a, hvor PD for den forventede restløbetid er steget mere end 100 pct., uden at 12-måneders PD er steget 0,5 procentpoint.

Virksomheden kan anvende supplerende portefølgebaserede analyser til at vurdere, om identificering af en betydelig stigning i kreditrisikoen sker tilstrækkelig tidligt.

For segmenter af finansielle aktiver med særlige karakteristika bør virksomheden være særlig opmærksom på behovet for supplerende kriterier og procedurer med henblik på at sikre en tilstrækkelig tidlig

identificering af en betydelig stigning i kreditrisikoen. Det gælder f.eks. for finansielle aktiver til finansiering af virksomhedskøb (leveraged finance, acquisition finance), hvor der som udgangspunkt er en betydelig stigning i kreditrisikoen, hvis et eller flere af følgende forhold er gældende, medmindre virksomheden kan sandsynliggøre, at det ikke er tilfældet:

- a) et lavere EBITDA (resultat før renter, skat, nedskrivninger og afskrivninger) end antaget i base case ved virksomhedskøbet eller en senere opdateret base case på baggrund af væsentlige ændringer
- b) en højere gældsgearing i form af forholdet mellem NIBD (netto rentebærende gæld) og EBITDA end antaget i base case ved virksomhedskøbet eller en senere opdateret base case på baggrund af væsentlige ændringer
- c) en lavere realistisk vurdering af den gældfri værdi af virksomheden på balancedagen under forudsætning af et salg end den realistiske vurdering af værdien ved købet.

Ved brud eller forventede brud på covenants er der som udgangspunkt en betydelig stigning i kreditrisikoen. Hvis brud eller forventede brud på covenants i forbindelse med finansielle aktiver til finansiering af virksomhedskøb er forbundet med et forringet EBITDA eller højere gældsgearing, bør virksomheden være opmærksom på, om der er indikation for kreditforringelse som behandlet i punkt 30-36 og 38.

Virksomheden bør desuden generelt være opmærksom på at supplere opgørelsen af det forventede tab med kvalificerede skøn som anført i punkt 53, hvis virksomhedens anvendte kriterier ikke sikrer en tilstrækkelig identificering af en betydelig stigning i kreditrisikoen og dermed undervurderer det forventede tab.

Bilag 10, punkt 9

I bilag 10, punkt 9, er der anført kriterier for, hvornår en virksomhed, som anvender mere enkle metoder uden beregningsmodeller for PD, som minimum skal betragte kreditrisikoen som værende steget betydeligt.

Virksomheden bør tage stilling til, om det kan være relevant at anvende supplerende kriterier eller procedurer med henblik på at tilgodese en tilstrækkelig tidlig identificering af, om kreditrisikoen må anses for at være steget betydeligt, jf. ~~bilag 10,~~ punkt 7.

Supplerende kriterier kan f.eks. være baseret på virksomhedens interne rating, når den interne ratingskala er inddelt i et større antal ratingklasser end Finanstilsynets vejledende ratingskala, jf. bilag 76 til Finanstilsynets vejledning til regnskabsindberetning for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. Det kan tillige være procedurer, som sikrer, at der tages højde for information, der kan tilsige, at virksomhedens rating på balancedagen burde have afspejlet en stigning i kreditrisikoen for en kunde eller en gruppe af kunder med sammenlignelige karakteristika. Dette kan f.eks. skyldes ratingmetodens karakteristika, eller at den pågældende information ikke indgår i ratingen.

~~En virksomhed, som anvender andre beregningsmodeller for PD, men som under udvikling af beregningsmodellerne og tilhørende kreditprocesser i en overgangsperiode anvender mere enkle metoder, bør være særligt opmærksom på at anvende relevant supplerende information ved vurdering af, om kreditrisikoen er steget betydeligt. Virksomhedens risikoansvarlige bør i rapporten til bestyrelsen om~~

~~virksomhedens risikostyring i medfør af bilag 7, punkt 11, til bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. vurdere, om virksomhedens udvikling af beregningsmodeller og tilhørende kreditprocesser forløber planmæssigt.~~

~~For segmenter af finansielle aktiver med særlige karakteristika bør virksomheden være særlig opmærksom på behovet for supplerende kriterier og procedurer med henblik på at sikre en tilstrækkelig tidlig identificering af en betydelig stigning i kreditrisikoen. Det gælder f.eks. for finansielle aktiver til finansiering af virksomhedskøb (leveraged finance, acquisition finance) som behandlet under punkt 8 ovenfor.~~

~~Virksomheden bør generelt være opmærksom på at supplere opgørelsen af det forventede tab med kvalificerede skøn som anført i punkt 53, hvis virksomhedens anvendte kriterier ikke sikrer en tilstrækkelig identificering af en betydelig stigning i kreditrisikoen og dermed undervurderer det forventede tab.~~

Bilag 10, punkt 10

I bilag 10, punkt 10, er der anført nogle kriterier for, hvornår en virksomhed undtagelsesvist kan betragte kreditrisikoen som lav og dermed antage fravær af en betydelig stigning i kreditrisikoen "medmindre aktuelle eller forventede forhold indikerer andet". Det fremgår tillige, at "forudsat virksomheden kan godtgøre, at andre markedsdeltagere ligeledes må formodes at betragte niveauet for kreditrisikoen som lav."

Godtgørelse af andre markedsdeltageres risikobetragtning kan ske med udgangspunkt i virksomhedens interne rating af kunden kombineret med en generel vurdering af, for hvilke af virksomhedens interne ratingklassifikationer inden for de anførte minimumskriterier andre virksomheder også må formodes at vurdere kreditrisikoen som lav. Der er således ikke krav om, at virksomheden skal godtgøre opfyldelse af betingelsen på baggrund af en konkret vurdering af den enkelte kunde.

Virksomheden bør ~~i overensstemmelse med kommende internationale vejledninger fra f.eks. den Europæiske Banktilsynsmyndighed~~ indrette sine metoder for vurdering af en betydelig stigning i kreditrisikoen på en måde, så anvendelsebrug af undtagelsesbestemmelsen begrænses henset til hovedkravet om tilstrækkelig tidlig konstatering af en betydelig stigning i kreditrisikoen. Virksomheden bør endvidereogså etablere procedurer med henblik på at sikre, at anvendelsebrug af undtagelsesbestemmelsen er velgrundet.

Bilag 10, punkt 11

Det fremgår af bilag 10, punkt 11, at "Ud over vurderingerne i medfør af punkt 7-10 anses kreditrisikoen senest for at være steget betydeligt, hvis kunden har været i restance med betalinger vedrørende et finansielt aktiv i mere end 30 dage, medmindre virksomheden kan dokumentere, at kreditrisikoen forbundet med kunden ikke er steget betydeligt."

Virksomheden skal være opmærksom på, at kreditrisikoen som hovedregel og som anført i bilagets punkt 7 vil være steget betydeligt, inden en kunde måtte være i betalingsrestance. Det er således forventningen, at virksomheden som hovedregel identificerer en faktisk betydelig stigning i kreditrisikoen, inden en kunde kommer i restance, og dermed kun i særlige tilfælde må lægge 30-dages restancekriteriet til grund.

En virksomhed vil i langt de fleste tilfælde have kundespecifikke oplysninger, som længe inden mere vedvarende restancer vil sætte virksomheden i stand til at identificere stigninger i kreditrisikoen. ~~Det kan~~

~~f.eks. være oplysninger om kundens kontoadfærd eller finansiell information om kundens økonomiske situation og udvikling. Det kan for privatkunder f.eks. være de oplysninger, som fremgår af punkt 8 i vejledning om forsigtighed i kreditvurderingen ved belåning af boliger i vækstområder mv. (vækstvejledningen), hvor punkt 8 gælder for hele landet. Her er nævnt årsopgørelse, budget, nøgletal og andre oplysninger fra bevillinger, øvrige oplysninger, som virksomheden tidligere har modtaget fra kunden, oplysninger fra e-skat, gældsafvikling og øvrig opsparring, væsentlige udgifter, herunder boligudgifter, bl.a. til el og varme, og samlet belåningsgrad.~~

I nogle tilfælde kan omfanget af relevante oplysninger om udviklingen i kundens bonitet imidlertid være begrænset til betalingsinformation og dermed restanceoplysninger. Dette kan f.eks. være tilfældet for nogle typer forbrugslån, hvor der i øvrigt ikke er et kundeforhold med virksomheden. Virksomheden bør for sådanne porteføljer opstille kriterier med henblik på en tilstrækkelig tidlig identifikation af en betydelig stigning i kreditrisikoen og også være opmærksom på behovet for at foretage en supplerende, porteføljebaseret vurdering af udviklingen i kreditrisikoen, jf. ~~ovenfor vedrørende bilagets~~ punkt 7.

Bilag 10, punkt 12

Det fremgår af bilag 10, punkt 12, at "Hvis kreditrisikoen er steget betydeligt for et finansielt aktiv, skal virksomheden vurdere, om risikoen tillige må anses for at være steget betydeligt for andre af kundens finansielle aktiver."

Når en virksomhed har konstateret, at kreditrisikoen for et finansielt aktiv er steget betydeligt, udtrykker dette, at risikoen for, at kunden måtte misligholde sine betalingsforpligtelser, er steget betydeligt siden første indregning af aktivet.

Hvis virksomheden har ydet andre finansielle aktiver til kunden, vil kreditrisikoen ligeledes være steget for disse aktiver. Hvorvidt stigningen tilsvarende kan anses for at være betydelig for disse aktiver afhænger af kreditrisikoen ved første indregning og størrelsen af stigningen. Virksomheden bør under hensyntagen til en samlet vurdering tage stilling til, om kreditrisikoen også må anses for at være steget betydeligt for de andre finansielle aktiver ydet til kunden. Dette er særligt relevant, når virksomheden ~~operationelt~~ har en kunde-baseret kreditrisikostyring.

Bilag 10, punkt 17

Af bilag 10, punkt 17, fremgår det bl.a., at "Til brug for vurderingen af om det finansielle aktiv er kreditforringet, skal virksomheden indhente aktuelle økonomiske oplysninger om en kunde med svaghedstegn, f.eks. ved tegn på driftsproblemer. Hvis virksomheden mangler relevante oplysninger om en sådan kunde, må dette ikke føre til, at der ikke konstateres kreditforringelse."

~~Som det fremgår af bestemmelserne om regnskabsmæssig praksis i bilag 1 til bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. (ledelsesbekendtgørelsen) skal der for alle svage lån, hvor virksomheden vurderer, at det finansielle aktiv ikke er kreditforringet, foreligge dokumentation for dette.~~

~~Det er således vigtigt at fremskaffe både positive og negative manglende oplysninger om kunderne.~~

~~Det fremgår ligeledes af bestemmelserne om regnskabsmæssig praksis i bilag 1 til ledelsesbekendtgørelsen, at en virksomheds vurdering af, om der i en års- eller delårsrapport skal indregnes en nedskrivning på et udlån, skal bygge på de senest tilgængelige informationer om den pågældende låntagers økonomiske forhold på balancetidspunktet. Det fremgår videre, at dette indebærer, at virksomheden, hvis det er praktisk muligt, skal~~Hvis det er praktisk muligt, skal virksomheden dermed indhente opdateret materiale om låntager (f.eks. en årsrapport). Desuden skal virksomheden på anden vis sørge for at opdatere sin viden om låntageren til brug for vurderingen pr. balancedagen, herunder i form af budgetopfølgning, perioderegnskaber, kontoforhold, referater fra møder eller telefonsamtaler.

Som det fremgår af bestemmelserne om regnskabsmæssig praksis i bilag 1, nr. 44, til bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter m.fl. (ledelsesbekendtgørelsen) skal der for alle svage lån, hvor virksomheden vurderer, at der ikke er indtrådt indikation for kreditforringelse, foreligge dokumentation for dette.

Det er således vigtigt at fremskaffe både positive og negative manglende oplysninger om kunderne.

Mangler virksomheden ~~således~~-oplysninger om f.eks. den seneste regnskabsmæssige udvikling, må det ikke tælle positivt ved virksomhedens vurdering af, om aktivet er kreditforringet.

Dette gælder både for svage privat- og erhvervskunder. For svage erhvervskunder bør den klare hovedregel være, at der foreligger bl.a. budgetopfølgning, og perioderegnskaber ~~og lignende~~. Det er dog ikke sådan, at en forsinkelse af disse nødvendigvis medfører, at det finansielle aktiv må vurderes at være kreditforringet.

For svage privatkunder er det i nogle tilfælde ikke muligt for virksomheden at få anden opdateret viden om kundens økonomiske situation, end hvad der fremgår af udvikling og niveau for kundens konti i virksomheden. I så fald anses kunden for at være i betydelige økonomiske vanskeligheder, hvis kontienes udvikling eller niveau indikerer, at kunden har eller vil få problemer med at leve op til sine økonomiske forpligtelser. Det gælder f.eks. privatkunder, hvor virksomheden ud fra sin viden om værdien af kundens ejendom og eventuelt andre aktiver og sin viden om kundens gæld må skønne, at kunden har en negativ formue, og hvor virksomheden samtidig ud fra kundeforholdet kan se, at forbruget overstiger den løbende indkomst, uden at dette må antages at være midlertidigt. Dette gælder, selvom der på nuværende tidspunkt ikke er overtræk som følge af, at kunden hidtil har kunnet tære på indestående på konti, men hvor denne mulighed vil ophøre. Det gælder også, hvor forskellen mellem forbrug og indkomst er blevet finansieret af kundens træk på kreditter eller forøgede låneoptagelse.

Virksomheden bør som nævnt i forbindelse med punkt 11 være opmærksom på de oplysninger for privatkunder, som fremgår af punkt 8 i vækstvejledningen.

Virksomheden bør være særlig opmærksom på at supplere opgørelsen af det forventede tab med kvalificerede skøn som anført i punkt 53, hvis der er mangler i virksomhedens oplysninger om kunder med svaghedstegn.

Bilag 10, punkt 18 og 19

Af bilag 10, punkt 18, fremgår det, at "For finansielle aktiver, hvor kunden har betydelige økonomiske vanskeligheder, eller hvor virksomheden har ydet lempeligere vilkår på grund af kundens økonomiske vanskeligheder, er aktivet kreditforringet, hvis virksomheden forventer at lide tab i det mest sandsynlige scenarie."

Det indebærer for disse to indikationer for kreditforringelse, at hvis den samlede sandsynlighed for scenarier med tab er over 50 pct., og den samlede sandsynlighed for scenarier uden tab dermed er under 50 pct., er aktivet kreditforringet og dermed i stadie 3. Hvis den samlede sandsynlighed for scenarier med tab er under 50 pct., kan virksomheden vælge at placere det finansielle aktiv i den svage del af stadie 2.

Af punkt 19 fremgår, at ved de to andre indikationer for kreditforringelse, som er kundens væsentlige kontraktbrud og kundens sandsynlige konkurs, skal det finansielle aktiv anses for at være kreditforringet og dermed i stadie 3, uanset hvad virksomhedens sandsynlighed for at lide tab er, og uanset om der også er andre indikationer for kreditforringelse. Der er tale om væsentlige kontraktbrud ved kundens overtræk eller manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter, medmindre det ikke er tilfældet pga. forholdene anført i punkt 37 og 38.

Hvis der for et finansielt aktiv er flere indikationer for kreditforringelse, bør virksomheden registrere alle indikationerne.

Bilag 10, punkt 24

Af bilag 10, punkt 24, fremgår det, at "En kunde er i betydelige økonomiske vanskeligheder, når ændringer i indtjenings-, likviditets- eller kapital-/formueforhold medfører, at det må formodes, at kunden ikke kan opfylde sine forpligtelser over for virksomheden eller andre kreditorer som nærmere beskrevet i punkterne 25-36."

Dette indebærer bl.a., at hvis virksomheden får kendskab til forhold, som betyder, at kundens finansielle aktiver må være kreditforringet i et andet institut, skal virksomheden være særlig opmærksom på, om dette også er tilfældet for finansielle aktiver ydet til kunden af virksomheden selv. Det gælder f.eks. andre virksomheders interbankaftaler vedrørende om kunden, opsigelser af faciliteter, finansiering af ydelser eller indfrielse af kreditorer, konvertering af tilgodehavender, henstand, løbetidsforlængelser, kreditudvidelser, rekonstruktion eller akkordering af gæld.

Opsiger virksomheden faciliteter til en kunde, bør virksomheden ved den følgende periodeafslutning vurdere, om kunden har betydelige økonomiske vanskeligheder. Tilsvarende gælder, hvis virksomheden får viden om, at andre virksomheder gør det.

Bilag 10, punkt 25

Det fremgår af bilag 10, punkt 25, at "Hvis en kunde ~~kun~~ må anses for at have sammenhæng i økonomien alene på grund af variabel rente eller begrænset afvikling, skal virksomheden være særlig opmærksom på, om kunden har betydelige økonomiske vanskeligheder."

Hvis en kunde må formodes ikke at kunne servicere sine forpligtelser ved mulige stigninger i den variable rente eller ved afvikling af gælden over en typisk tidshorisont, er det tegn på, at kunden har en meget

svag økonomi. Der er derfor et særligt behov for, at virksomheden vurderer, om kunden har betydelige økonomiske vanskeligheder.

Virksomheden bør etablere procedurer med henblik på at identificere sådanne kunder og foretage de relevante vurderinger.

Det kan for privatkunder f.eks. være de oplysninger, som fremgår af punkt 8 i vækstvejledningen, hvor punkt 8 gælder for hele landet. Her er nævnt årsopgørelse, budget, nøgletal og andre oplysninger fra bevillinger, øvrige oplysninger, som virksomheden tidligere har modtaget fra kunden, oplysninger fra e-skat, gældsafvikling og øvrig opsparing, væsentlige udgifter, herunder boligudgifter, bl.a. til el og varme, og samlet belåningsgrad.

Bilag 10, punkt 27

I bilag 10, punkt 27, fremgår det, at "Nogle privatkunder har en formue, som er negativ, når alle aktiver gøres op til dagsværdier. Hvis rådighedsbeløbet samtidig vurderes at være utilstrækkeligt til at modstå en forventet negativ udvikling i kundens økonomiske situation som følge af f.eks. ophør af afdragsfrihed eller kundens pensionering, så det må antages, at virksomheden eller andre kreditorer vil komme til at lide tab, er kunden i betydelige økonomiske vanskeligheder."

Der er betydelige økonomiske vanskeligheder, hvis ikke de opgjorte forventede fremtidige rådighedsbeløb sandsynliggør, at kunden vil have en gældsnedbringelse/ eller opsparing, der i fremtiden vil gøre kundens formue positiv, når alle aktiver gøres op til dagsværdier. Ved vurderingen af den fremtidige gældsnedbringelse/ eller opsparing skal der tages højde for virksomhedens viden om kunden, herunder hvad der er årsagen til, at kunden har fået en negativ formue. Eksempelvis F.eks. er det alt andet lige mere sandsynligt, at kunden kan præstere den nødvendige opsparing, hvis den negative formue skyldes, at kundens bolig er faldet i værdi, end hvis den skyldes årsagen er, at kunden har haft et højt forbrug.

Der er ikke betydelige økonomiske vanskeligheder for unge kunder, hvis negative formue skyldes deres begrænsede indtægter i forbindelse med uddannelse og lignende, og hvor det må forventes, at de i fremtiden vil få en tilstrækkelig opsparing.

Hvis kunden i en længere periode har haft et lavt forbrug, er dette en indikation af, at kunden også i fremtiden vil kunne have et lavt forbrug, og virksomheden kan derfor lade dette indgå i sine vurderinger.

Hvis kunden har fast rente og afdrag på en væsentlig del af sin gæld, er der mindre usikkerhed ved en forventet gældsnedbringelse eller opsparing, end hvis der er variabel rente eller afdragsfrihed.

Virksomheden kan tage højde for kundens pensionsformue ved vurderingen af kundens betalingsevne efter pensionering.

Virksomheden kan forudsætte, at kunden kan reducere sit forbrug eller sine aktiver, hvis dette er velbegrundet. Normalt vil dette kræve, at kunden har oplyst virksomheden at være parat til at foretage nogle konkrete reduktioner af forbruget eller aktiverne, og at virksomheden med sin viden om kunden og dennes hidtidige adfærd vurderer, at dette er sandsynligt.

Det er forskelligt fra kunde til kunde, hvor lang tid det kan forudsættes, at kunden har til igen at få en positiv formue, når alle aktiver gøres op til dagsværdier. For unge kunder med lang tid til pensionering kan der alt andet lige forudsættes en længere periode end for ældre kunder. Der må dog ikke forudsættes en periode, som er så lang, at det vil forekomme kunden urimeligt eller uoverkommeligt med et reduceret forbrug i en periode af denne længde. Jo mindre nedgangen i rådighedsbeløbet er, desto længere tid vil det normalt være realistisk at antage, at der kan være denne nedgang.

Eksempelvis F.eks. er der ikke betydelige økonomiske vanskeligheder, hvis formuen kan gøres positiv inden for en mellemlang periode ved, at kunden i et mindre omfang øger ydelsen på udlån og dermed har et rådighedsbeløb, der fortsat forekommer kunden at være rigeligt. Ved større reduktioner i rådighedsbeløbet kan reduktionen kun forekomme i en kortere periode, hvis ikke det skal give anledning til betydelige økonomiske vanskeligheder.

Bilag 10, punkt 30-36

I bilag 10, punkt 30-36, angives en række tilfælde ud over dem nævnt i bilagets punkt 24-26, hvor en erhvervskunde antages at være i betydelige økonomiske vanskeligheder.

Tilfredsstillende indtjening og likviditet

Det fremgår af punkt 30 bl.a., at "Hvis kunden historisk har haft positive resultater før skat og en likviditet, der kan dække renter og afdrag, og det er sandsynliggjort, at kunden også fremover vil have det, antages kunden ikke at være i betydelige økonomiske vanskeligheder". Hvis kunden har en betydelig negativ egenkapital, er kunden dog i betydelige økonomiske vanskeligheder, hvis det ikke er realistisk at få gjort egenkapitalen positiv i det finansielle aktivs reelt forventede løbetid."

Tilsvarende antages der ikke at være betydelige økonomiske vanskeligheder for nystartede virksomheder, herunder landbrug, hvor der er budgetteret med underskud i en periode, og hvor det er sandsynliggjort, at virksomheden efterfølgende vil have positive resultater før skat og en likviditet, der kan dække renter og afdrag.

For kunder med kraftig omsætningsvækst og underskud (vækstvirksomheder) kan virksomheden i visse tilfælde antage, at kunden ikke er i betydelige økonomiske vanskeligheder. Det forudsætter, at kunden opfylder alle de følgende betingelser:

- a) har rejst betydelig egenkapitalfinansiering i forhold til kundens forretningsmæssige størrelse og på minimum 10 mio. kr.
- b) har positiv egenkapital under hensyntagen til en realistisk vurdering af værdien af kundens aktiver og kan godtgøre fremadrettet at have positiv egenkapital
- c) har haft årlig omsætningsvækst på minimum 20 pct. hvert af de foregående tre år
- d) kan sandsynliggøre overskudsgivende drift indenfor 12 måneder ved at ændre strategien fra fokus på omsætningsvækst til fokus på rentabel drift
- e) kan sandsynliggøre, at kunden har den nødvendige likviditet og kapital til at kunne realisere den ændrede strategi i punkt d
- f) kan dokumentere, at kundens ejere eller investorer har vilje og evne til at tilføre yderligere likviditet og kapital til kunden, hvis forudsætningerne for den ændrede strategi i punkt d ikke holder.

Ved vurderingen af om øvrige kunder fortsat vil have en tilfredsstillende indtjening og likviditet, bør virksomheden være opmærksom på, om den hidtidige indtjening og likviditet er blevet påvirket af ekstraordinære forhold, som således ikke kan forventes i fremtiden. Virksomheden bør også være opmærksom på, om der er andre forhold, som indebærer, at kundens fremtidige indtjening og likviditet må antages at afvige fra det hidtidige.

Det følger generelt af punkt 30, at hvis kundens fremtidige indtjening og likviditet må forventes at være god, er det mindre afgørende, at kundens kapitalforhold i en kortere eller længere periode må forventes at være dårlige. Der er dog betydelige økonomiske vanskeligheder, hvis det ikke kan sandsynliggøres, at indtjeningen og likviditeten vil være tilstrækkelig til, at kapitalforholdene på et tidspunkt bliver såledesådan, at alle kreditorer kan få, hvad kunden skylder dem.

Swaps mv.

Ved vurderingen af om der er betydelige økonomiske vanskeligheder, er det som nævnt lige ovenfor ofte kundens indtjening og likviditet, som er afgørende, og ikke kapitalforholdene. Swaps, som er indgået til afdækning af risici, samtog fast forrentede lån vil som udgangspunkt gøre det nemmere at skønne over den fremtidige indtjening og likviditet.

I punkt 30 er det forudsat, at kundens egenkapital giver et passende billede af kundens reelle kapitalforhold. Ved opgørelse af erhvervskunders egenkapital bør der derfor tages højde for markedsværdien på opgørelsetidspunktet af kundens indgåede swaps og andre finansielle instrumenter. Tilsvarende bør kundens fast forrentede lån, der ikke kan indfries til pari, indgå i opgørelsen af kundens egenkapital med deres markedsværdi og ikke deres nominelle værdi.

Miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold (ESG)

Betydelige økonomiske vanskeligheder kan skyldes miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold (ESG). Det kan være, fordi kunden ikke er økonomisk stærk og er i en branche, der er følsom over for ESG, f.eks. i form af afgifter eller kundeadfærd. Det kan også være, fordi kundens håndtering af ESG er og har været så mangelfuld, at virksomhedens økonomiske situation eller fremtidige indkomstgrundlag er væsentligt påvirket.

Værdiansættelse af ejendomme mv.

Ved vurdering af kundens egenkapital kan virksomheden tage udgangspunkt i de bogførte værdier i kundens regnskab, idethvor virksomheden dog bør have fokus på, om nogle væsentlige aktiver ikke er værdiansat til realistiske værdier. InstitutternesVirksomhedernes erfaring er, at dagsværdien for bl.a. bolig-ejendomme samt kontor- og forretnings ejendomme til koncernekstern udlejning forholdsvis ofte afviger væsentligt fra de bogførte værdier i kundens regnskab, således at institutterneså virksomhederne bør korrigere de bogførte værdier i deres opgørelse af egenkapitalen.

Landbrugskunder

Ved opgørelse af landbrugskunders egenkapital bør ~~der tages virksomheden bruge jordpriser, som afspejler en realistisk markedspris. Det kan være med~~ udgangspunkt i hektar-priser (ha-priser), der enten afspejler et konkret købstilbud, eller som afspejler aktuelle og reelle handler med sammenlignelige landbrugsarealer i kundens nærområde. ~~Hvis disse oplysninger ikke foreligger, bør der ved vurderingen af, om der er betydelige økonomiske vanskeligheder, som udgangspunkt ikke anvendes ha-priser, der er højere end de priser, som Finanstilsynet har udmeldt.~~

Ved opgørelse af landbrugskunders egenkapital bør der være foretaget både en vurdering af værdiansættelsen af stalde mv., når de er nybyggede, og være foretaget tilstrækkelige løbende afskrivninger. Godt vedligeholdte staldanlæg og staldanlæg af gode materialer kan tages op til værdier, som er højere end for anlæg, som er mindre vedligeholdte eller af mindre gode materialer. Virksomheden bør i alle tilfælde inddrage en realistisk dagsværdi ved vurdering af værdiansættelsen.

For landbrugskunder bør der tages udgangspunkt i den reelle egenkapital, hvor bogførte værdier er korrigeret for overvurdering af ha-priser, stalde, swaps mv. Der er betydelige økonomiske vanskeligheder, hvis driften er utilstrækkelig til at gøre den reelle egenkapital positiv på kortere eller længere sigt, eller hvis der ikke er likviditet til at understøtte dette.

For landbrugskunder bør virksomheden ligesom for andre grupper af erhvervs kunder inddrage forventede effekter af nuværende og mulig kommende klimalovgivning ved værdiansættelsen af kundens aktiver.

Det fremgår ~~endvidere~~ desuden af punkt 31, at "Ved finansielle aktiver ydet til landbrug skal virksomheden tage i betragtning, at en landbrugskundes indtjening i en periode kan være præget af særlige forhold, f.eks. opbygning af besætningen eller meget svingende afregningspriser. Kunden antages derfor ikke at være i betydelige økonomiske vanskeligheder, hvis det er sandsynligt, at kunden vil få tilstrækkeligt overskud efter privatforbrug i de kommende år."

De kommende overskud efter privatforbrug skal således være tilstrækkelige til at gøre den reelle egenkapital positiv på kortere eller længere sigt. Hvis landmandens alder og øvrige forhold gør det berettiget, kan der til dette forudsættes en periode, som er længere end for øvrige erhvervs kunder, dog kortere end for andelsboligforeninger. Virksomheden skal i den forbindelse være opmærksom på, om det rent faktisk er særlige forhold, som er hovedårsagen til den svigtende indtjening. Virksomheden skal således overveje, om det også skyldes landmandens manglende dygtighed eller særlige forhold ved det pågældende landbrug, ~~således~~ atså det ikke er sandsynligt, at kunden vil få tilstrækkeligt overskud efter privatforbrug i de kommende år. Dette gælder særligt, hvis kundens indtjening og likviditet gentagne gange ikke har kunnet leve op til budgetterne.

Andelsboligforeninger

Ved vurdering af andelsboligforeningers resultat før skat skal der ligesom for øvrige erhvervs kunder korrigeres for ekstraordinære forhold, herunder hidtidige kursreguleringer af swaps, samtog korrigeres for et reelt behov for vedligeholdelsesudgifter, som afviger fra de udgifter, der er medtaget i regnskab eller budget. Der skal desuden tages højde for øvrige kommende stigende udgifter, f.eks. som følge af rentetrapper.

Der kan ved vurderingen af resultatet før skat også tages højde for en sandsynliggjort potentiel stigning i boligafgiften op til et skønnet lejeniveau for lignende lejligheder udlejet som almindelige lejeboliger og/eller boligafgiftsniveauet i sammenlignelige andelsboligforeninger. I den forbindelse bør der tages højde for andelshavernes evne og vilje til at betale en forøget boligafgift, hvor andelshavernes personlige lån til køb af andelen i videst mulig udstrækning skal inddrages. Hvis det kan sandsynliggøres, at der i større eller mindre omfang kan ske en udskiftning til økonomisk mere velstillede andelshavere, kan der tages højde for dette. Hvis andelsboligforeningen på generalforsamlingen mv. modarbejder en strategi fremsat af virksomheden, kan der ikke forudsættes en forøget boligafgift ved vurdering af eventuelle betydelige økonomiske vanskeligheder.

Der skal ligesom for andre erhvervskunder forudsættes, at gælden afvikles, så det mindst afspejler den løbende kreditforringelse af de finansierede aktiver.

Der antages ikke at være betydelige økonomiske vanskeligheder, hvis det korrigerede resultat for andelsboligforeningen er positivt, og dette sammen med kursgevinster på eventuelle swaps som følge af løbetidsforkortelse er tilstrækkeligt til at gøre den reelle egenkapital positiv inden for højst 30 år. Det er samtidig en betingelse, at andelsboligforeningen vil have den nødvendige likviditet.

Hæfter andelshaverne personligt for foreningens gæld, kan der i overensstemmelse med punkt 36 tages højde for dette ved vurderingen af, om der er betydelige økonomiske vanskeligheder. Virksomheden bør så vurdere, om det er sandsynligt, at andelshaverne kan foretage yderligere betalinger, når der er taget højde for eventuelle forudsatte stigninger i boligafgiften. Ved vurderingen bør virksomheden i videst mulig udstrækning inddrage information om andelshavernes økonomi. Er der tale om et større antal andelshavere, kan virksomheden vælge at analysere og sandsynliggøre, hvor store betalinger der i alt kan forventes fra andelshaverne.

Finansiering af virksomhedskøb

Ved vurdering af om kunden er i betydelige økonomiske vanskeligheder i forbindelse med ydelse af et finansielt aktiv til finansiering af køb af større virksomheder (leveraged finance, acquisition finance) bør det indgå, om likviditeten fra den løbende drift kan servicere gælden, og om den samlede gæld, herunder lån til køb af virksomheden, overstiger den aktuelle gældfri værdi af virksomheden under forudsætning af et salg. Dette bør dog ses i sammenhæng med andre oplysninger om kundens økonomiske situation, så I følgende tilfælde er der er ikke nødvendigvis om udgangspunkt betydelige økonomiske vanskeligheder, hvismedmindre virksomheden kan sandsynliggøre, at det ikke er tilfældet:

- a) Det er usikkert, om der kan ske aftalemæssig gældsservicering i restløbetiden, f.eks. som følge af, at EBITDA (resultat før renter, skat, nedskrivninger og afskrivninger) er mere end 10 pct. lavere end forudsætningen i base case ved virksomhedskøbet eller en senere opdateret base case på baggrund af væsentlige ændringer
- b) Det er usikkert, om restgælden ved forfald kan indfries aftalemæssigt, f.eks. fordi den samlede gæld overstiger 75 pct. af en realistisk vurdering på balancedagen af den gældfri værdi af virksomheden ved et salg efter fradrag af salgsomkostninger.

Dette bør dog ses i sammenhæng med andre oplysninger om kundens økonomiske situation, og om ejerne klart har vilje og evne til at tilføre tilstrækkelig kapital til kunden.

Interbankaftaler

Hvis flere virksomheder har indgået eller forventes at indgå en interbankaftale vedrørende en kundes finansielle aktiver, eller der forventes at blive indledt forhandlinger om en interbankaftale, og der er betydelig risiko for, at alternativet til interbankaftalen er kundens konkurs, tvangsauktion, retlig inkasso, rekonstruktion eller lignende, bør virksomheden være særligt opmærksom på, om kunden har betydelige økonomiske vanskeligheder. Tilsvarende gælder aftaler med andre af kundens kreditorer, der ikke er kreditinstitutter.

Der er ikke betydelige økonomiske vanskeligheder, hvis alternativet til aftalen ikke er kundens konkurs, tvangsauktion, retlig inkasso, rekonstruktion eller lignende, men formålet med aftalen er at regulere forretningsomfang, sikkerheder og lignende, og de deltagende institutter vurderer, at kunden ikke er svag, og de derfor ønsker at være kundens bankforbindelser.

Kautioner og resthæftelser

Af punkt 36 fremgår det, hvordan der ved stillingtagen til betydelige økonomiske vanskeligheder for et selskab kan tages højde for kautioner stillet af bl.a. andre selskaber i samme koncern eller af de ultimative ejere. Tilsvarende kan man tage højde for hensigtserklæringer fra koncernselskaber eller de ultimative ejere, hvis en relevant domstol må antages at betragte disse hensigtserklæringer som kautioner.

Ved udlån til kommanditselskaber kan der tilsvarende tages højde for resthæftelser og kautioner fra kommanditisterne. Hvis virksomheden undlader at konstatere betydelige økonomiske vanskeligheder som følge af sådanne resthæftelser og kautioner, bør der foreligge dokumentation for, at kommanditisternes økonomiske forhold samlet set berettiger til dette.

Da kommanditister ofte har komplekse formue- og indtægtsforhold, vil en sådan dokumentation for kommanditselskaber med 10 kommanditister eller derunder omfatte en forholdsvis udførlig analyse af de enkelte kommanditisters aktiver, forpligtelser, indtægter og udgifter, og oplysningerne må ikke være forældede.

Der kan således ikke tages højde for en kommanditists resthæftelse, hvis virksomheden har fået oplyst kommanditistens formue og indtægt, men ikke har nærmere oplysninger om kommanditistens aktiver og nærmere oplysninger om forpligtelser i forbindelse med deltagelse i andre K/S-projekter, således-atså virksomheden kan tage stilling til kommanditistens reelle formue. Tilsvarende skal virksomheden baseret på kommanditistens hidtidige indtægter og udgifter kunne tage stilling til de forventede indtægter og udgifter for kommende perioder.

For kommanditselskaber med flere end 10 kommanditister gælder det samme for de kommanditister, hvis resthæftelser og kautioner udgør en betydelig del af de samlede resthæftelser og kautioner. For de øvrige kommanditister i kommanditselskaber med flere end 10 kommanditister behøver virksomheden ikke at få detaljerede oplysninger om de enkelte. I stedet kan det nøjes med at analysere og sandsynliggøre, hvor store betalinger der kan forventes fra den samlede mængde af resthæftelser og kautioner.

Man kan endvidereogså undlade at konstatere betydelige økonomiske vanskeligheder for et selskab ud fra sandsynliggjorte forventninger om økonomisk støtte fra andre selskaber i samme koncern eller fra de ultimative ejere. Dette gælder f.eks., hvor en økonomisk stærk ultimativ ejer ikke har afgivet en kaution, men derimod har pantsat privat ejendom med en væsentlig værdi til sikkerhed for virksomhedens gæld. Det gælder endvideredesuden, hvor en ledende medarbejder i en økonomisk stærk koncern har givet tilsagn om, at koncernen bakker et datterselskab op. Endelig gælder det, hvor stat eller kommuner må formodes at støtte selskabet, f.eks. hvis en kommune må formodes at støtte et almennyttigt boligselskab og kautionerer for boligselskabets realkreditgæld.

Bilag 10, punkt 37

Af bilag 10, punkt 37, fremgår det, at "Ved kundens overtræk eller manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter foreligger der kontraktbrud, medmindre det er kortvarigt og vedrører beløb, som er små i forhold til den pågældende kundes økonomi, eller det skyldes forhold, som helt åbenbart ikke har sammenhæng med kundens økonomiske forhold, f.eks. ubetænksomhed, fejl eller tekniske forhold hos kunden eller virksomheden."

Dermed skal både betingelsen om kortvarighed og betingelsen om små beløb være opfyldt for, at der ikke er kontraktbrud. Alternativt kan ubetænksomhed, fejl eller tekniske forhold være begrundelsen.

Det er en ofte forekommende situation, at en kunde har overtræk, men har beløb stående på andre konti. Hvis registrering af kontraktbrud skal undlades, skal der være tale om reel fri likviditet. For privatkunder er det likvide midler, der ikke er bestemt til andre formål som f.eks. til betaling af faste og løbende udgifter. Tilsvarende gælder for erhvervs kunder.

Bilag 10, punkt 38

Af bilag 10, punkt 38, fremgår det, at "Opfylder kunden ikke aftalte overdækningskrav, eller er der brud på covenants eller misligholdelsesklausuler, kan der være kontraktbrud. Hvis virksomheden vurderer, at dette ikke er tilfældet, skal det være sandsynliggjort."

Der er ikke kontraktbrud, hvis overdækningskrav, covenants eller misligholdelsesklausuler er fastsat så forsigtigt, at bruddet på dem ikke afspejler økonomiske problemer hos kunden, men skyldes andre forhold.

For finansielle aktiver til finansiering af virksomhedskøb (leveraged finance, acquisition finance) er der som udgangspunkt kontraktbrud, hvis der er brud eller forventede brud på covenants forbundet med et forringet EBITDA (resultat før renter, skat, nedskrivninger og afskrivninger) eller forbundet med højere gældsgearing i form af forholdet mellem NIBD (netto rentebærende gæld) og EBITDA end antaget i base case ved virksomhedskøbet eller en senere opdateret base case på baggrund af væsentlige ændringer. Hvis covenants er fastsat så forsigtigt, at bruddet på dem ikke afspejler økonomiske problemer, er der som for andre finansielle aktiver ikke kontraktbrud. Hvis virksomheden vurderer, der ikke er tale om kontraktbrud, bør virksomheden være særligt opmærksom på, om der er tale om betydelige økonomiske vanskeligheder.

Bilag 10, punkt 39

Af bilag 10, punkt 39, fremgår det, at "Der anses at være indikation for kreditforringelse, hvis virksomheden yder kunden lempelser i vilkårene, som ikke ville være overvejet, hvis det ikke var på grund af kundens økonomiske vanskeligheder. Der er indikation for kreditforringelse, så længe lempelserne i vilkårene består."

Virksomheden bør være opmærksom på, at der er indikation for kreditforringelse, når virksomheden yder lempelser i vilkårene på grund af kundens økonomiske vanskeligheder, der ikke behøver være betydelige som behandlet i punkt 24-36.

Bilag 10, punkt 41

Bilag 10, punkt 41, omhandler omfatter tilfælde, hvor et institut virksomheden har indgået en aftale med kunden om, at virksomheden har konverteret en del af kundens gæld til ansvarlig kapital under nærmere angivne forudsætninger og på den baggrund heraf har indgået en ny låneaftale med kunden om den tilbageværende gæld og med i øvrigt væsentligt ændrede vilkår i forhold til den oprindelige låneaftale.

Aftalen kan udformes på forskellige måder og kan eventuelt, men ikke nødvendigvis, omfatte følgende tre elementer:

- a) at den ansvarlige kapital henstår uden rente- og/eller afdragsbetaling i aftaleperioden,
- b) at kunden skal starte hel eller delvis afvikling af den ansvarlige kapital, hvis udviklingen i kundens økonomi, priser på aktiver eller produkter mv. er mere positiv end forudsat ved aftalens indgåelse, og
- c) at konverteringen bortfalder, hvis kunden ikke overholder sine forpligtelser i henhold til aftalen.

Der er ikke indikation på for kreditforringelse som følge af lempeligere vilkår for en sådan kunde, hvis de følgende betingelser alle er opfyldt:

- d) Virksomhedens opgørelser af, hvordan kundens økonomi vil være efter gældskonverteringen i henhold til aftalen, viser, at der ikke vil være indikation på for kreditforringelse som følge af betydelige økonomiske vanskeligheder. Desuden gælder det samme for kundens økonomi, hvis en mere positiv udvikling medfører, at den konverterede gæld skal tilbagebetales helt eller delvist. Beregningen bør tage udgangspunkt i forventede priser og kundens dygtighed, baseret på hidtidige resultater.
- e) Kunden har i den periode, der eventuelt er forløbet siden aftalens indgåelse, overholdt sine forpligtelser i henhold til den nye låneaftale, og virksomheden kan sandsynliggøre, at kundens økonomiske situation efter gældskonverteringen er tilstrækkelig robust til fortsat at kunne gøre det.
- f) Virksomheden har tabsafskrevet hele den gæld, som er konverteret til ansvarlig kapital.

Bilag 10, punkt 43

Bilag 10, punkt 43, omhandler omfatter tilfælde, hvor et institut virksomheden har indgået en aftale med kunden om, at virksomheden har akkorderet en del af kundens gæld under nærmere angivne

forudsætninger og på den baggrund heraf har indgået en ny låneaftale med kunden om den tilbageværende gæld og med i øvrigt væsentligt ændrede vilkår i forhold til den oprindelige låneaftale.

Aftalen kan udformes på forskellige måder og kan eventuelt, men ikke nødvendigvis, omfatte, følgende tre elementer:

- a) ~~at~~At kunden ikke betaler renter og afdrag for den del af gælden, der ifølge aftalen er akkorderet under de givne forudsætninger.
- b) ~~at~~At det aftalte akkordbeløb kan blive mindre, hvis udviklingen i kundens økonomi, priser på kundens aktiver eller produkter mv. er mere positiv end forudsat ved akkordaftalens indgåelse, ~~og~~.
- c) ~~at~~At akkorderingen bortfalder, hvis kunden ikke overholder sine forpligtelser i henhold til aftalen.

Der er ikke indikation påfor kreditforringelse som følge af lempeligere vilkår forbundet med en sådan aftale for en kunde, hvis de følgende betingelser alle er opfyldt:

- d) Virksomhedens opgørelser af, hvordan kundens økonomi vil være efter en fuld akkordering i henhold til aftalen, viser, at der ikke vil være indikation ~~på værdiforringelse~~for kreditforringelse som følge af betydelige økonomiske vanskeligheder. Desuden gælder det samme for kundens økonomi, hvis en mere positiv udvikling reducerer akkorden eller betyder, at akkorderingen bortfalder. Beregningen bør tage udgangspunkt i forventede priser og kundens dygtighed baseret på hidtidige resultater.
- e) Kunden har i den periode, der ~~eventuelt~~ er forløbet siden aftalens indgåelse, overholdt sine forpligtelser i henhold til den nye låneaftale, og virksomheden kan sandsynliggøre, at kundens økonomiske situation efter rekonstruktionen er tilstrækkelig robust til fortsat at kunne gøre det.
- f) Virksomheden har tabsafskrevet hele den gæld, som ~~aftalen giver~~der er mulighed for ~~vil blive akkorderet~~at akkordere efter aftalen.

Bilag 10, punkt 45

Af bilag 10, punkt 45, fremgår det bl.a., at "Virksomhedens opgørelse af forventet tab i medfør af § 53, stk. 2 og 3, og § 54, stk. 3, skal baseres på metoder og informationer, som er relevante for det pågældende finansielle aktiv og kunden."

Virksomheden bør være opmærksom på, at de anvendte metoder og informationer sikrer en tilstrækkelig opgørelse af forventet tab på finansielle aktiver med nye eller væsentligt ændrede karakteristika i forhold til virksomhedens hidtidige finansielle aktiver og dermed erfaringsgrundlag. Det kan f.eks. gælde nye finansielle aktiver med væsentligt ændrede afdragsprofiler i form af længere perioder med afdragsfrihed, nye kundesegmenter eller nye markeder. Det kan f.eks. også gælde kombinationer af finansielle aktiver i form af lån med tilknyttede finansielle instrumenter med betydning for det forventede tab. Det gælder bl.a. lån med tilknyttede renteswaps.

Virksomheden bør være opmærksom på at supplere opgørelsen af det forventede tab med kvalificerede skøn som anført i punkt 53, hvis de anvendte metoder ikke fuldt ud tager højde for finansielle aktiver med nye eller væsentligt ændrede karakteristika.

Bilag 10, punkt 46

Af bilag 10, punkt 46, fremgår det, at "Ved opgørelse af forventet tab skal virksomheden i medfør af § 52, stk. 1, nr. 3, anvende den til rådighed værende information på balancedagen om det finansielle aktiv og kundespecifikke forhold samt forventninger til den fremtidige udvikling. Endvidere skal virksomheden anvende relevant information, som virksomheden, jf. § 52, stk. 1, nr. 3, kan tilvejebringe."

Information om kundespecifikke forhold og forventninger til den fremtidige udvikling omfatter bl.a. oplysninger om miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold (ESG) med betydning for opgørelsen af forventet tab. Det gælder bl.a. forventninger til, hvordan kunden og stillede sikkerheder kan blive påvirket af kommende ESG-regler og forbrugerpræferencer. Hvis virksomheden mangler oplysninger, bør den ligesom ved vurderingen af andre elementer i opgørelsen af forventede tab vurdere, hvor stor betydning de manglende oplysninger kan have for det opgjorte forventede tab og for kvaliteten af virksomhedens kreditstyring. Jo større betydning, des vigtigere er det at få disse oplysninger.

Virksomheden bør være opmærksom på at supplere opgørelsen af det forventede tab med kvalificerede skøn som anført i punkt 53, hvis der er mangler i virksomhedens information om det finansielle aktiv, kundespecifikke forhold og forventninger til fremtiden. Det gælder også, hvis de anvendte metoder ikke tager tilstrækkelig højde for forventningerne på balancedagen til den fremtidige udvikling.

Bilag 10, punkt 47

Det fremgår af bilag 10, punkt 47, fremgår det bl.a., at "Virksomheden skal i medfør af bekendtgørelsens § 50 § 52, stk. 1, nr. 1, opgøre det forventede tab på baggrund af vurderinger af en række mulige udfald (scenarier) for kundens økonomiske situation og virksomhedens tilhørende kredithåndtering."

Opgørelse af det forventede tab på baggrund af scenarier gælder for alle stadier.

Virksomheden bør som minimum opstille et scenarie, som afspejler virksomhedens bedste skøn, samt et scenarie med et større forventet tab og et scenarie med et mindre forventet tab med henblik på at dække et passende udfaldsrum af mulige tab omkring virksomhedens bedste skøn.

For modelberegnete forventede tab på finansielle aktiver til segmenter af kunder kan virksomheden anvende ensartede scenarier. Disse kan f.eks. vedrøre den makroøkonomiske udvikling eller ændringer i specifikke parametre med betydning for det forventede tab for kundesegmentet.

Hvis det bedste skøn er, at virksomheden får et tab svarende til den samlede eksponering, er et scenarie med større tab normalt ikke relevant. Tilsvarende er et scenarie med mindre tab ikke relevant, hvis det bedste skøn er, at virksomheden ikke får noget tab.

Bilag 10, punkt 48

Det fremgår af bilag 10, punkt 48, at "Virksomheden skal sikre, at opstilling af scenarier foretages på en konsistent måde og afspejler kreditmæssige erfaringer, aktuelle forhold og forventninger på balancedagen. Virksomhedens valg af kreditstrategi for kunden kan have indflydelse på sandsynlighederne for, at de opstillede scenarier indtræffer. Forhold uden for virksomhedens kontrol har dog som udgangspunkt

også betydning, hvilket skal være afspejlet i vurderingen af sandsynlighederne for, at scenarierne for kundens økonomiske situation indtræffer.”

De scenarier og sandsynligheder, som virksomheden bruger til opgørelsen af nedskrivningen, skal dermed være baseret på virksomhedens realistiske forventninger til kundens mulige økonomiske udvikling.

Det er ikke tilstrækkeligt, at virksomheden blot konkluderer, at der pga. kundens forbedrede økonomiske forhold ikke kommer tab i et scenarie. Sådan et scenarie skal ligesom andre scenarier sandsynliggøres ved opstilling af betalingsrækker på grundlag af budgetter el.lign., der viser en realistisk, forbedret økonomi. I nogle tilfælde kan det dog være åbenlyst, at der ikke kommer tab. I de tilfælde kan virksomheden undlade en egentlig beregning og nøjes med at beskrive det i nedskrivningsopgørelsen. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis virksomheden har pant i sikkerheder, som ved realisering i et salgsscenario utvivlsomt vil kunne dække tilbagebetaling på det finansielle aktiv uden tab.

Bilag 10, punkt 53

Det fremgår af bilag 10, punkt 53, at ”Virksomheden kan ikke undlade at opgøre et forventet tab under henvisning til, at størrelsen af tabet er vanskeligt at vurdere. I et sådant tilfælde må virksomheden basere opgørelsen af det forventede tab på et kvalificeret skøn.”

Kvalificerede skøn omfatter begrundede ledelsesmæssige skøn af forventede tab som følge af forhold, som virksomhedens metoder ikke tilstrækkeligt tager højde for. Der vil typisk være tale om forventede tab, hvis måling er forbundet med usikkerhed og afhænger af subjektive, komplekse vurderinger. Der vil desuden ofte være tale om forhold, som afhænger af forventninger til fremtiden.

Ledelsesmæssige skøn af forventet tab henføres til konkrete segmenter af kunder eller finansielle aktiver, men kan ikke direkte henføres til virksomhedens enkelte kunde.

Ledelsesmæssige skøn kan typisk være begrundet i omskiftelige eksterne forhold (kategori 1), som gør det vanskeligt at opgøre det forventede tab, eller i fejl og mangler i virksomhedens anvendte metoder (kategori 2), som indebærer for lavt opgjorte forventede tab.

Ledelsesmæssige skøn under kategori 1 er typisk relateret til:

- a) ændrede makroøkonomiske forhold, f.eks. som følge af geopolitiske konflikter eller spændinger, pandemier, ændrede råvarepriser, ændret inflation, miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige risici (ESG-risici), tørke, fugleinfluenza eller svinepest
- b) modeller, som primært bygger på inputs, der er historiske og nutidige, men ikke – eller kun i mindre grad – på fremtidige, forventede forhold af betydning for den enkelte kunde, herunder makroøkonomiske forhold
- c) mulige effekter af nye regler, f.eks. om beskatning af boliger eller klimalovgivning.

Ledelsesmæssige skøn under kategori 2 er typisk relateret til:

- d) fejl og mangler i de anvendte data
- e) fejl i registrering af OIK eller i analyser af risici for de enkelte kunder mv.

- f) mangelfuld opfølgning på svage kunder
- g) fejl og mangler i de anvendte metoder, både for modelmæssige og manuelle opgørelser af forventet tab, f.eks. for optimistiske scenarier eller vægtning
- h) andre fejl med betydning for størrelsen af det forventede tab, f.eks. fejl i sikkerhedsregistreringer.

Virksomheden bør overveje og sandsynliggøre, i hvilket omfang der er behov for at supplere opgørelsen af forventet tab med ledelsesmæssige skøn som følge af hvert af punkterne a-h. Virksomhedens kvantificering vil ofte indeholde et betydeligt skønselement.

Ledelsesmæssige skøn kan være betydelige, men er i en del tilfælde kun relevante for en kortere periode. For punkterne i kategori 1 gælder det, hvis effekten på de forventede tab efter en periode er identificeret for den enkelte kunde, eller hvis risikoen er bortfaldet. For punkterne i kategori 2 gælder det, når fejl og mangler i data og de anvendte metoder er rettet.

I praksis kan selv betydelige ledelsesmæssige skøn være nødvendige at opretholde i længere perioder, fordi forudsætningerne for dem fortsat er til stede. I det omfang, det er muligt, bør virksomheden tilpasse de anvendte modeller og metoder, så behovet for ledelsesmæssige skøn reduceres.

Bilag 10, punkt 54

Af bilag 10, punkt 54, fremgår det bl.a., at "For finansielle aktiver med kontraktlige bestemmelser om genforhandling og mulig opsigelse skal virksomheden opgøre den kontraktuelle løbetid uden hensyntagen til sådanne bestemmelser. Dette gælder også i tilfælde, hvor det finansielle aktiv teknisk set har forfald ved en formodet genforhandling af vilkårene for ydelse af det finansielle aktiv. Virksomheden skal kunne dokumentere, at den anvendte kontraktuelle løbetid er velbegrundet."

Virksomheden kan ved opgørelsen af løbetiden for finansielle aktiver i den del af stadie 2, hvor kundens betalingssevne ikke er kendetegnet ved betydelige svaghedstegn, tage højde for forfald af finansielle aktiver, når de kontraktlige forhold, eksponeringernes karakteristika og virksomhedens erfaringer tilsiger, at der ikke alene er tale om teknisk forfald, jf. punkt 69.

Teknisk forfald omfatter situationer, hvor et finansielt aktiv helt eller delvist forfalder til indfrielse, og hvor virksomheden bevilger en forlængelse eller et nyt finansielt aktiv til fortsat finansiering af kunden. Tilsiger en virksomheds erfaringer, at sammenlignelige finansielle aktiver ved forfald bliver helt eller delvist fornyet med henblik på fortsat finansiering af kunden, er det finansielle aktivs forfald af teknisk karakter. Når virksomheden ser bort fra teknisk forfald, vil løbetiden i overensstemmelse med virksomhedens erfaringer være længere, og det er disse erfaringer, som virksomheden skal tage højde for.

Bilag 10, punkt 60

Af bilag 10, punkt 60, fremgår det bl.a., at "Virksomheden skal være særligt opmærksom ved sin værdisættelse af sikkerheder ved opgørelse af forventet tab for vanskeligt omsættelige aktiver og for øvrige aktiver, hvor dets erfaringer med indtægter og omkostninger fra realisation er begrænsede eller ikke er aktuelle."

Et eksempel på dette er panthaveres rettigheder og pligter, herunder at efterstående panthavere på nogle udenlandske markeder har en væsentlig svagere stilling end i Danmark. Dette skal der således tages højde for ved nedskrivningsberegningen.

Udenlandske ejendommers dagsværdi skal opgøres på samme måde som for danske ejendomme.

Bilag 10, punkt 61

Det fremgår bl.a. af bilag 10, punkt 61, fremgår det bl.a., at "Ved opgørelse af forventet tab kan der tages højde for kautioner og dokumenterede tilsagn om, at tredjemand vil støtte virksomhedens kunde økonomisk."

Ved udlån til kommanditselskaber kan der således tages højde for resthæftelser og kautioner fra kommanditisterne efter de principper, som er beskrevet i forbindelse med punkt 30-36.

Bilag 10, punkt 63

Bilag 10, punkt 63 omhandler, omfatter behovet for korrektion af det opgjorte forventede tab ved mangelfuld identifikation af kunder med en svækket betalingsevne.

Virksomheden bør være særligt opmærksom på at vurdere, om der er grupper af kunder, hvor den anvendte model eller den anvendte ratingmetode ikke sikrer tilstrækkelig identifikation af en svækket betalingsevne. Der kan f.eks. være tale om kunder med udløb af afdragsfrihed, som de anvendte metoder ikke fuldt ud inddrager effekterne af. Eksempelvis F.eks. kan det også være kunder med variabel rente, hvor de anvendte metoder overvurderer kundens langsigtede betalingsevne baseret på de historiske økonomiske forhold.

Virksomheden bør være særligt opmærksom på at sikre, at det opgjorte forventede tab korrigeres med henblik på at være dækkende for grupper af kunder med svækket betalingsevne, som ikke i tilstrækkeligt omfang identificeres af de anvendte metoder.

Virksomheden kan anvende portefølgebaserede metoder og ledelsesmæssige skøn med henblik på at sikre en passende korrektion af det opgjorte forventede tab.

Bilag 10, punkt 64 og 65

For kunder og faciliteter i stadie 1 (fravær af betydelig stigning i kreditrisiko) fremgår det af bilag 10, punkt 64, at "Ved anvendelse af IRB-modeller i forbindelse med vurdering af udviklingen i kreditrisiko, jf. punkt 5, kan virksomheden ved opgørelse af det forventede tab over en 12 måneders tidshorisont, jf. § 53, stk. 2, tage udgangspunkt i IRB-modellerne efter tilpasninger og relevante supplerende vurderinger med henblik på, at modellerne foruden historiske tabserfaringer afspejler aktuelle forhold og forventninger på balancedagen."

Det fremgår af punkt 65, at "Virksomheden kan anvende mere enkle metoder end dem anført under punkt 64 for opgørelse af det forventede tab over en 12-måneders tidshorisont. Metoderne skal inddrage

tabserfaringer forbundet med tilsvarende finansielle aktiver samt afspejle aktuelle forhold og forventninger på balancedagen.”

Virksomheden bør være opmærksom på, at nedskrivningerne på kunder i stadie 1 er tilstrækkelige til at afspejle det forventede tab på disse kunder. Det kan bl.a. ske ved at supplere opgørelsen af det forventede tab med kvalificerede skøn som anført i punkt 53, hvis de anvendte modeller ikke sikrer, at der bliver taget tilstrækkelig højde for de aktuelle forhold og forventninger på balancedagen.

Bilag 10, punkt 66 og 67

For kunder og faciliteter i stadie 2 (betydelig stigning i kreditrisiko) fremgår det af bilag 10, punkt 66, at ”Ved anvendelse af IRB-modeller i forbindelse med vurdering af udviklingen i kreditrisiko, jf. punkt 5, eller andre beregningsmodeller for PD, jf. punkt 6, kan virksomheden ved opgørelse af det forventede tab på det finansielle aktiv i den forventede restløbetid, jf. § 53, stk. 3, tage udgangspunkt i modellerne efter tilpasninger og relevante supplerende vurderinger med henblik på, at modellerne foruden historiske tabserfaringer afspejler aktuelle forhold og forventninger på balancedagen. Virksomheden skal supplere anvendelsen af modeller med porteføljebaserede vurderinger med henblik på at tage højde for manglende information, herunder f.eks. mulige hændelser i det finansielle aktivs forventede restløbetid med formodet betydning for vurderingen af det forventede tab. For finansielle aktiver, hvor kreditrisikoen er steget betydeligt, og hvor kundens betalingsevne er kendetegnet ved betydelige svaghedstegn, jf. punkt 71, skal virksomheden ved opgørelsen af det forventede tab supplere anvendelsen af beregningsmodeller med stikprøvebaserede ekspertvurderinger.”

Det fremgår af punkt 67, at ”Virksomheden kan anvende mere enkle metoder end dem anført under punkt 66 for opgørelse af det forventede tab på det finansielle aktiv i den forventede restløbetid. Metoderne skal inddrage tabserfaringer forbundet med tilsvarende finansielle aktiver samt afspejle aktuelle forhold og forventninger på balancedagen. For finansielle aktiver hvor kreditrisikoen er steget betydeligt, og hvor kundens betalingsevne er kendetegnet ved betydelige svaghedstegn, jf. punkt 71, skal virksomheden ved opgørelsen af det forventede tab supplere anvendelsen af metoderne med stikprøvebaserede ekspertvurderinger.”

Virksomheden bør være opmærksom på, at nedskrivningerne på kunder i stadie 2 er tilstrækkelige til at afspejle det forventede tab på dem. Det kan bl.a. ske ved at supplere opgørelsen af det forventede tab med kvalificerede skøn som anført i punkt 53, hvis de anvendte modeller ikke sikrer, at der bliver taget tilstrækkelig højde for de aktuelle forhold og forventninger på balancedagen.

For finansielle aktiver med indikation for kreditforringelse placeret i stadie 3 eller den svageste del af stadie 2 skal virksomheden gennemføre ekspertbaserede stikprøver med henblik på at kontrollere niveauet for forventet tab. Det indebærer i praksis en manuel beregning af forventet tab for finansielle aktiver omfattet af hver enkelt stikprøve med henblik på at vurdere det samlede forventede tab for populationen med en passende sikkerhed. På enkeltkundeniveau kan det derimod ofte give mening med en forskel mellem den modelbaserede opgørelse og den manuelle beregning.

For finansielle aktiver med indikation for kreditforringelse placeret i den svageste del af stadie 2 vil stikprøvekontrollen desuden indebære en stillingtagen til, om betingelserne for at undlade placering i stadie 3 er opfyldt.

For finansielle aktiver uden indikation for kreditforringelse, men hvor kreditrisikoen er steget betydeligt, og hvor kundernes betalingsevne er kendetegnet ved betydelige svaghedstegn, skal virksomheden supplere anvendelsen af beregningsmodeller med stikprøvebaserede ekspertvurderinger. Dette indebærer en gennemgang af de finansielle aktiver i den enkelte stikprøve med henblik på at vurdere, om det forventede tab forekommer plausibelt under hensyntagen til kundernes kreditbonitet over tidshorisonten af de finansielle aktiver. Manuelle beregninger af forventet tab eller simulationer kan indgå i vurderingen. Desuden vil det være relevant at tage stilling til, om der forekommer finansielle aktiver med indikation på kreditforringelse, som virksomheden ikke har konstateret.

Ved udvælgelsen af stikprøver kan virksomheden anlægge en signifikansgrænse, forudsat at denne er velbegrunderet og ikke leder til en undervurdering af det forventede tab.

Det manuelt beregnede forventede tab kan afvige fra det modelestimerede beløb på enkeltkundeniveau, mens vurderingen af, om det forventede tab er plausibelt, som hovedregel bliver foretaget for stikprøvepopulationen som helhed på baggrund af beregningerne i stikprøven.

Niveauet af dokumentationen for de manuelt beregnede forventede tab kan være mindre end for finansielle aktiver med indikation for kreditforringelse. Dokumentationen skal dog være tilstrækkelig til at kunne verificere det anvendte grundlag og resultaterne.

For øvrige finansielle aktiver uden indikation for kreditforringelse og uden betydelige svaghedstegn skal virksomheden i henhold til reglerne om validering af metodernes resultater gennemføre stikprøvebaserede ekspertvurderinger med henblik på at sandsynliggøre, at de opgjorte forventede tab kan anses for retvisende. Dette omfatter f.eks. manuelle stikprøver med henblik på at vurdere, om beregningsmodellernes rangordning af kunderne forekommer retvisende. Desuden kan det f.eks. omfatte manuelle stikprøver med henblik på at vurdere, om virksomhedens metoder til konstatering af en betydelig stigning i kreditrisikoen er velfungerende og dermed sikrer en korrekt klassifikation af eksponeringer i stadie 2. Derimod omfatter de stikprøvebaserede ekspertvurderinger af øvrige finansielle aktiver uden indikationer for kreditforringelse og uden betydelige svaghedstegn ikke krav om manuelle beregninger af forventet tab. Omfanget af disse stikprøver kan afhænge af usikkerheden forbundet med de anvendte metoder og virksomhedens erfaringer med metoderne. F.eks. vil det være forventeligt, at omfanget vil være større for virksomheder, der anvender andre beregningsmodeller for PD, end for virksomheder, der anvender IRB-metoden.

Bilag 10, punkt 70

Det fremgår af bilag 10, punkt 70, at "For et finansielt aktiv hvor kreditrisikoen er steget betydeligt, og hvor kundens betalingsevne er kendetegnet ved betydelige svaghedstegn, jf. punkt 71, skal virksomheden ved opgørelsen af det forventede tab forudsætte, at restløbetiden svarer til den opgjorte kontraktuelle løbetid."

Virksomheden skal for eksponeringer i den svage del af stadie 2 forudsætte, at løbetiden svarer til den opgjorte løbetid som angivet i punkt 54. Det vil sige uden hensyntagen til bestemmelser om genforhandling, mulig opsigelse og teknisk forfald.

Bilag 10, punkt 71

Bestemmelsen afgrænser kunder med betydelige svaghedstegn, som virksomheden forventes at identificere med henblik på at sikre en passende opgørelse af det forventede tab.

For virksomheder, der anvender mere enkle metoder uden beregningsmodeller for PD, vil en kundes betalingsevne som udgangspunkt være kendetegnet ved betydelige svaghedstegn, når virksomhedens interne rating af kunden svarer til 2c ifølge Finanstilsynets vejledende ratingklassifikation.

Henset til de betydelige svaghedstegn vil virksomheden typisk have betydelig information om disse kunder, som den bør anvendes bruge i forbindelse med identifikationen.

Bilag 10, punkt 72

Bilag 10, punkt 72 omhandler, omfatter opgørelse af forventet tab for finansielle aktiver ydet til kunder med en betalingsevne med betydelige svaghedstegn.

Bestemmelsen indebærer, at det forventede tab bør opgøres på baggrund af scenarier, som afspejler den mere omfattende information, som virksomheden henset til de betydelige svaghedstegn må formodes at have om hver enkelt kundes økonomiske situation og den forventede udvikling.

For nogle af disse kunder kan der være en begrænset betalingsevne uafhængigt af stillede sikkerheder, hvor det typisk vil være relevant at anvende bruge samme principper ved opgørelse af det forventede tab som anført i bilagets punkt 78. Sandsynligheden for de forskellige scenarier kan dog for kunder med bedre økonomiske forhold afspejle, at forholdene er bedre.

Kunder, hvis kreditrisiko er steget betydeligt, jf. § 5453, stk. 1, og hvis betalingsevne er kendetegnet ved betydelige svaghedstegn, jf. punkt 71, men hvor der ikke er indikationer for kreditforringelse, og virksomheden ikke forventer at lide et tab i det mest sandsynlige scenarie, indplaceres i den svage del af stadie 2. For disse kunder i den svage del af stadie 2 vil nedskrivningsniveauet som hovedregel være lavere, end hvis kunderne var indplaceret i stadie 3, dog afhængigt af kundens forhold.

Virksomheden kan anvende bruge beregningsmodeller ved opgørelsen af det forventede tab for kunder med en betalingsevne kendetegnet ved betydelige svaghedstegn, hvis modellerne er velegnede til at tage højde for den mere omfattende information, som virksomheden må formodes at have om disse kunders økonomiske situation og den forventede udvikling heri den. Dette kan efter behov suppleres med porteføljemæssige korrigeringsmetoder og ledelsesmæssige skøn, jf. punkt 63.

For kunder med indikationer for kreditforringelse indplaceret i den svage del af stadie 2 i stedet for i stadie 3 vil nedskrivningsniveauet som følge af indplacering i den svage del af stadie 2 denne placering ikke være lavere, end hvis kunden havde været i stadie 3.

Bilag 10, punkt 73

Bilag 10, punkt 73, omhandler omfatter opgørelse af det forventede tab, når virksomheden har vurderet, at et finansielt aktiv er kreditforringet.

Virksomheden skal være opmærksom på, at det er nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger fra det finansielle aktiv, som skal indgå ved opgørelsen af det forventede tab. Virksomheden bør være opmærksom på eventuelle mangler i dens opgørelse af værdien af forventede fremtidige betalinger, som indebærer, at virksomheden overvurderer værdien og dermed undervurderer nedskrivningsbehovet. Virksomheden kan bl.a. supplere opgørelsen af det forventede tab med kvalificerede skøn som anført i punkt 53.

Hvor et eller flere af virksomhedens ydede finansielle aktiver til en kunde er kreditforringede, er det erfaringen, at kundens økonomiske situation ofte udvikler sig mere negativt end forventet. Det samme gælder i nogle tilfælde kundens vilje til at foretage betalinger til virksomheden. Virksomheden bør ved beregningen af forventet tab være opmærksom på dette og kun medregne realistiske betalinger.

Dividende fra en kundes konkursbo kan medregnes i beregningen af forventet tab, hvis der foreligger dokumentation for forventet dividende i form af cirkulæreskrivelse eller lignende fra kurator.

Hvis kunden endnu ikke er gået konkurs, eller hvis kurator endnu ikke har nået at udarbejde cirkulæreskrivelse eller lignende, kan virksomheden medregne dividende, som er sandsynliggjort på anden vis.

Hvis en hel eller delvis tilbagebetaling af et finansielt aktiv kan afhænge af udfaldet af et civilt søgsmål eller en omstødsessag, bør det udfald, som forudsættes i beregningen af forventet tab, være sandsynliggjort.

Bilag 10, punkt 75

Det fremgår af bilag 10, punkt 75, at "For et kreditforringet finansielt aktiv skal virksomheden ved opgørelsen af det forventede tab forudsætte, at restløbetiden svarer til den opgjorte kontraktuelle løbetid."

Virksomheden skal for kreditforringede eksponeringer forudsætte, at løbetiden svarer til den opgjorte løbetid som angivet i punkt 54. Det vil sige uden hensyntagen til bestemmelser om genforhandling, mulig opsigelse og teknisk forfald, medmindre virksomheden ved opgørelsen af det forventede tab har foretaget konkrete vurderinger af løbetiden forbundet med de anvendte scenarier.

Bilag 10, punkt 76

For kunder og faciliteter i stadie 3 (aktivet er kreditforringet) fremgår det af bilag 10, punkt 76, at "Virksomheden skal ved opgørelse af det forventede tab inddrage relevante scenarier, herunder et salgsscenario, jf. punkt 83-92. Med udgangspunkt i vurderinger af mulige forløb af kundens økonomiske situation kan andre scenarier være relevante, herunder f.eks. at der tages udgangspunkt i kundens konkurs, akkordering af en del af kundens gæld, tilførsel af kapital til kunden eller salg af en del af kundens virksomhed."

Virksomheden bør være opmærksom på, at de anvendte scenarier og tidshorizonten i disse er realistiske i forhold til kundens betalingsevne og virksomhedens kredithåndtering, så virksomheden ikke undervurderer nedskrivningsbehovet.

Bilag 10, punkt 78-81

I bilag 10, punkt 78-81, redegøres for kundeforhold, hvor kunden ikke eller kun i begrænset omfang er i stand til at foretage betalinger uafhængigt af de finansierede aktiver.

Finansielle aktiver ydet til andelsboligforeninger er kundeforhold, der må baseres på kundens aktiver. Ved beregningen af forventet tab er det derfor relevant at inddrage et salgsscenario som følge af andelsboligforeningens økonomiske situation. Her er opgørelsen af ejendommens dagsværdi central, mens der ikke kan tages højde for andelenes omsættelighed eller mulighederne for at forhøje boligafgiften.

Hæfter andelshaverne personligt for foreningens gæld, kan der i overensstemmelse med punkt 61 tages højde for dette ved opgørelsen af det forventede tab. Virksomheden bør i den forbindelse i videst mulig udstrækning vurdere andelshavernes økonomi, herunder deres gæld til køb af andele i foreningen.

Kommanditselskaber, der har investeret i ejendomme, skibe og lignende, er kundeforhold, der må baseres på kundens aktiver, jf. muligheden for i begrænset omfang at foretage betalinger uafhængigt af sikkerhederne.

Virksomheden kan vælge ikke at betragte Ved opgørelse af forventet tab på finansielle aktiver til finansiering af virksomhedskøb (leveraged finance, acquisition finance) som kundeforhold, som må baseres anses kundeforholdet som udgangspunkt at være baseret på kundens aktiver, men det vil sige en realistisk dagsværdi af den købte virksomhed. Virksomheden kan i stedet konkrete tilfælde vælge at betragte det som kundeforhold, der kan baseres på bl.a. kundens indtjeningsevne. I så fald vil det for finansiering af køb af større virksomheder ofte være relevant at sammenholde med den beregning af forventet tab, som følger af, at det i stedet forudsættes, at det er et kundeforhold, som må baseres på kundens aktiver, det vil sige værdien af den pågældende virksomhed. Virksomheden kan dermed tage stilling til, om den forskel, som de to metoder måtte give, er velbegrundet.

Virksomheden bør være opmærksom på, at det ofte er vanskeligt at omsætte mindre virksomheder og underskudsgivende virksomheder, så udgangspunktet for en værdiansættelse af pantet i den købte virksomhed i de tilfælde vil være en likvidation.

Som det fremgår af punkt 81, er der for kundeforhold, hvor kunden ikke eller kun i begrænset omfang er i stand til at foretage betalinger uafhængigt af de finansierede aktiver, en formodning for, at forekomsten af scenarier med henholdsvis lavere og højere tab end salgssceneriet indebærer, at det forventede tab på det finansielle aktiv som udgangspunkt ikke afviger væsentligt fra tabet ved salgssceneriet. Dette udelukker ikke, at det forventede tab i specifikke tilfælde kan afvige fra tabet ved salgssceneriet. Dog afspejler punkt 81 en forventning om, at der i langt de fleste tilfælde ikke vil være væsentlige afvigelser.

Det fremgår endvidere desuden af bilag-punkt 81, at "I tilfælde, hvor det forventede tab er mindre end forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi af det finansielle aktiv før forventet tab og dagsværdien efter omkostninger af de stillede sikkerheder, skal virksomheden kunne dokumentere, at forskellen er velbegrundet."

Dokumentationskravet omfatter ikke tilfælde, hvor afvigelsen må anses for at være ubetydelig set i forhold til det forventede tab opgjort som forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi af det finansielle aktiv før forventet tab og dagsværdien af de stillede sikkerheder.

Bilag 10, punkt 85

Bilag 10, punkt 85, omhandler opgørelse af forventede indtægter fra realisation af sikkerheder.

For virksomhedspant bør virksomheden være opmærksom på, at hverken omfanget af de aktiver, der er omfattet af pantet, eller værdiansættelsen af aktiverne er sat for højt i beregningen af forventet tab. Dette gælder særligt, hvis virksomheden ikke har opdaterede oplysninger om pantet.

Ved virksomhedspant kan der være meget store forskelle i den kreditforringelse, der sker op til, at virksomheden skal realisere pantet. Virksomheden bør derfor ikke basere sig på gennemsnitsbetragtninger, men bør foretage en konkret vurdering. Hertil kommer, at det følger af punkt 46, at oplysningerne bør være opdaterede, da der ellers i nogle tilfælde kan være sket store ændringer siden opgørelsestidspunktet i de aktiver, som er omfattet af virksomhedspantet.

Bilag 10, punkt 86

Af bilag 10, punkt 86 fremgår, at ejendomme ved nedskrivningsberegningen skal sættes til dagsværdien.

Ved værdiansættelse af landbrugsarealer bør der til brug for beregninger af forventet tab tages udgangspunkt i realistiske ha-priser, ~~der enten afspejler. De kan afspejle~~ et konkret købstilbud, eller ~~som afspejler~~ aktuelle og reelle handler med sammenlignelige landbrugsarealer i kundens nærområde. ~~Hvis disse oplysninger ikke foreligger, bør der ikke anvendes ha-priser, der er højere end de priser, som Finanstilsynet har udmeldt.~~

For stalde mv. bør der være foretaget både en vurdering af værdiansættelsen, når de er nybyggede, og være foretaget tilstrækkelige løbende afskrivninger. Godt vedligeholdte staldanlæg og staldanlæg af gode materialer kan tages op til værdier, som er højere end for anlæg, som er mindre vedligeholdte eller af mindre gode materialer. Virksomheden bør for alle staldanlæg vurdere, om der i givet fald vil være købere til anlægget til den opgjorte værdi.

~~For landbrugsaktiver gælder ved beregninger af forventet tab dermed de samme principper som ved vurderingen af, om der er kreditforringelse, jf. punkt 30-32.~~

For landbrugskunder bør virksomheden ligesom for andre grupper af erhvervskunder inddrage forventede effekter af nuværende og mulig kommende klimalovgivning for værdiansættelsen af kundens aktiver.

Bilag 10, punkt 89

Af bilag 10, punkt 89, fremgår bl.a., at hvis det ikke er sandsynligt, at finansielle instrumenter, som handles på en markedsplads, kan realiseres til den nuværende kursværdi, skal den anvendte værdi ved beregningen af forventet tab reduceres, så den svarer til værdien ved en handel mellem en salgsinteresseret ejer og en uafhængig køber.

Virksomheden bør i den forbindelse være opmærksom på, at når et institut har pant i forskellige finansielle instrumenter, vil de instrumenter, som sælges først, normalt være de instrumenter, som kan sælges til en værdi nogenlunde svarende til den nuværende kursværdi, mens de øvrige normalt kun kan sælges til en lavere pris – selv efter en længere salgsperiode. Der bør derfor ofte foretages en reduktion i kursværdien for de øvrige finansielle instrumenter, det vil sige de finansielle instrumenter, som vurderes ikke at kunne sælges hurtigt, og hvor der ikke er et aktivt marked.

UdKæd